

da bi bilo smiselno diskusijo nadgraditi ob predstavitvi katerega od priročnikov, ki jih izdaja SEM za varovanje predmetov kulturne dediščine? Sledila je odlična predstavitev vasi in njene okolice z naravoslovnega in zgodovinskega vidika člana lokalnega kulturnega društva, gospoda Janeza Demšarja. Da so šentjoščani vsestransko aktivni, so dokazali še pri Sirarstvu Orešnik, kjer smo si ogledali ekološko kozjerejo in na razglednem griču nad kmetijo poskusili posebne kozje in ovčje sire. Ne manjka jim niti slikarjev samorastnikov, pri enem – Valentinu Demšarju – smo se ustavili po kosilu in občudovali njegov zagon, peteline, sliko Zadnje večerje in občutek za risbo ob upodobljenem Cankarju.

Lojze je kar malo odlašal z vabilom za ogled svoje zbirke – malo je bila kriva trema, a je bil vesel, da je lahko prvič javno predstavil vse tisto, kar je leta in leta kopičil na skednju. Vanj nas je popeljal po rdeči preprogi in z zgodbo o življenju družine in sovaščanov. Odrptje zbirke je treba krstiti – pri Oblakovih je najboljši krst pesem, to smo vedeli že nekaj časa. Za svoje delo je bil pohvaljen; verjamemo, da bo z ureditvijo lažjega dostopa njegova zbirka končno deležna pozornosti tako okolja kot tudi drugih obiskovalcev.

Dan smo končali z ogledom še dveh zbirk. Prva je postavljena v lepo urejeni kamniti kašči velike Koširjeve kmetije v Suhem Dolu. Tu se je gospodar Matevž že pred nekaj leti odločil, da bo večino zanj pomembnih starih predmetov predstavil v kamniti

kašči, kjer so ne le vzorno postavljeni, temveč tudi odlično urejeni in evidentirani. H kvaliteti predstavitve pripomorejo osebni pristop lastnika s pripovedmi o življenju družine, oblikovno in vsebinsko kvalitetna predstavitvena knjižica in tudi podpora drugih družinskih članov.

Zadnja postaja, ki smo jo ujeli tik pred večerom, je bila nekaj kilometrov višje – na kmetiji na Planini, kjer nas je sprejel gospodar pri Cankarjevih. Že mnoga leta vneto zbira vse mogoče ostanke predhodnih generacij – starine iz davnine, kot jim pravi sam, od prazgodovinskih arheoloških, ki jih hrani v stari leseni kašči nad kmetijo in dopolnjuje s svojimi lesenimi samorastniškimi skulpturami. Če radi brskate po starih predmetih, raziskujete njihovo namembnost ali ugibate »čemu je pa to služilo«, bo to zbirka za vas. Gospodar vam jo bo rade volje razkazal in vam odkril najbolj skrite kotičke kašče. Tako kot je običaj pri nas na kmetijah, se bo globoko zadaj vedno našel tudi kak kozarček domačega žganja.

Horjulski konec je tako blizu Ljubljane, a skriva toliko zanimivih zbirk, ljudi in njihovih zgodb. In še enkrat smo se prepričali, da so pri zasebni zbirki poleg predmetov vsaj enako pomembni ljudje, ki jo ustvarjajo in interpretirajo ter dajejo vsaki s svojo individualnostjo prav posebno dimenzijo. Še enkrat hvala Idi, Lojzetu in vsem drugim za lep dan.

MALA ŠOLA ETNOLOGIJE V LETU 2011

Letošnjo Malo šolo etnologije smo v Slovenskem etnološkem društvu izvedli v sodelovanju z Mestnim muzejem Krško, kjer sta potekali obe letošnji delavnici. Tematsko smo se s programom navezovali na ustanovo, kjer sta programa potekala, v drugem delu pa tudi na tematiko letošnjih Dnevov evropske kulturne dediščine. Mestni muzej Krško je mlada muzejska ustanova, ki si s svojimi programi utira poti na slovensko muzejsko sceno, program društva, Mala Šola etnologije, pa v tem miljeju odstira poglede etnologije na izbrane tematike. Prvo delavnico z naslovom Dom v mestni hiši smo izvedli v nedeljo, 24. julija 2011. Naša osrednja vprašanja so bila: Kaj je to dom? Ali dom ustvarjamo le z lastno ustvarjalnostjo in koliko ga opredeljuje širši družbeni in siceršnji prostor, v katerem se nahaja? Kako in ali sploh pa je povezan s stavbo, v katero je umeščen?

V delavnico nas je uvedla kustodinja Mestnega muzeja Krško, Alenka Černelič Krošelj, ki je vsem zbranim predstavila muzej in stavbo, v kateri se ta nahaja. V smislu teme smo poudarili muzej kot dom muzejskih predmetov in zgodb, katerih nosilci so muzealije, ki jih kustosi umeščamo v razstave.

V nadaljevanju druženja pa smo se osredotočili tudi na domove udeležencev. Ti so bili povabljeni, da v delavnico prinesejo predmet iz svojega doma, ki je močno povezan s tem, kar njim predstavlja dom. Pogovor o predmetih, ki ga je usmerjala mentorica

Helena Rožman, se je razvil v živahno razpravo, saj so predstavljeni predmeti izzvali asociacije tudi pri preostalih udeležencih. Celoten pogovor pa je razkril celo paleto razumevanj termina dom in razmerij, ki jih ima ta do ljudi in prostora, v katerem se nahaja. V delavnico so bile povabljene celotne družine, zaradi česar se je razkril tudi generacijsko obarvan pogled na dom in domove.

V zadnjem delu programa pa smo dom in domovanja obeležili še z ustvarjalnim procesom; udeleženci so namreč izdelali likovni zapis o domu v tehniki lavirane risbe. Tehnika risbe ni bila izbrana po naključju, ampak smo se zanjo odločili, ker je tesno povezana s procesom nastajanja zgradb, v katerih si ustvarjamo domove – začetek vsake je namreč idejni osnutek, ki je lahko tudi risba in nastane z delom arhitekta, ki snuje nove stavbe.

V programu je sodelovalo 17 udeležencev.

Ob Dnevih evropske kulturne dediščine smo 2. oktobra 2011 izvedli program Prostovoljci in muzej. V dejavnost so se, poleg mentorice Helene Rožman in kustodinje Alenke Černelič Krošelj, ki nas je prijazno gostila, vključili tudi prostovoljci: Franc Černelič s prikazom tolčenja in oblikovanja kovin ter Sonja Levčar in Ivanka Černelič Jurečič z domačo peko.

Različne oblike prostovoljstva in zbirateljstva so v preteklosti močno vplivale tudi na oblikovanje muzejskih zbirk in v nadalje-

* Helena Rožman, prof. zgod. in univ. dipl. etnol., muzejska svetovalka, Galerija Božidar Jakac, 8311 Kostanjevica na Krki, Grajska cesta 45, E-naslov: helena.rozman@guest.arnes.si

O domu s pomočjo predmetov.
Foto: Nina Sotelšek, Krško, 24. 7. 2011

vanju muzejev kot ustanov varovanja, raziskovanja in predstavljanja dediščine. V današnjem času so prostovoljci vključeni v različna področja muzejskega dela. Ob tem pa muzejski delavci ugotavljamo, da tudi z njihovim sodelovanjem tkemo nove socialne mreže, ki so za nas še kako pomembne.

Z udeleženci delavnice smo odstirali poglede na fenomen prostovoljstva; tako organiziranega kot tudi prostovoljnega dela posameznikov. Ne nazadnje je bila tudi ta delavnica v celoti izvedena z različnimi oblikami prostovoljnega dela. Poseben poudarek je bil na ohranjanju kulturne dediščine in vlogi, ki jo imajo lahko pri tem prostovoljci. S tem vidikom se je razkrival tudi odnos Posavcev in Krčanov do Mestnega muzeja Krško. Ves čas

Udeleženci pri ustvarjanju s kovino.
Foto: Alenka Černelič Krošelj, Krško, 2. 10. 2011

delavnice so potekali prikazi rokodelskih veščin, v katere so se aktivno vključili vsi udeleženci ter tudi sami izdelali okraske iz tolčene kovine in sodelovali pri peki peciva in kruha. Delavnice se je udeležilo 14 udeležencev, ker pa je bila namenjena celotnim družinam, so se je udeležili tudi odrasli.

Oba programa sta bila dobro najavljena in reportažno predstavljena v lokalnih elektronskih in tiskanih medijih, kjer je bilo vedno poudarjeno tudi dejstvo, da gre pri Mali šoli etnologije za program Slovenskega etnološkega društva, s katerim želimo etnologijo približati zlasti mlajšim obiskovalcem kulturnih ustanov.

PREDSTAVITEV SED NA FESTIVALU LUPA

V mesecu septembru je v centru Ljubljane v organizaciji Zavoda Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) in Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) potekal že 10. Festival LUPA. S tradicionalnim nizom dogodkov CNVOS kot mreža slovenskih nevladnih organizacij vsako leto predstavi delo nevladnih organizacij v vsej njihovi raznovrstnosti ter tako izpostavlja njihovo vlogo pri zagotavljanju kakovostnega in dostojnega življenja. Festival je bil namenjen promociji slovenskega nevladnega sektorja ter osveščanju širše javnosti o vlogi in pomenu nevladnih organizacij. Slovensko etnološko društvo je s svojo stojnico v četrtek, 15. septembra 2011, sodelovalo na tako imenovanem Bazarju, t. j. celodnevem festivalnem dogodku. Na njem se je poleg SED s številnimi aktivnostmi in stojnicami predstavilo več kot 150 slovenskih nevladnih organizacij. Osrednji prostori dogajanja med 11. in 18. uro so bili Prešernov trg, Tromostovje, Čopova, Stritarjeva in Wolfova ulica.

Slovensko etnološko društvo je na festivalu sodelovalo prvič. Za mimoidoče in obiskovalce smo na stojnici pripravili različne promocijske materiale, s katerimi smo predstavili dejavnosti društva. Poleg izvodov naših publikacij *Glasnika SED* in Knjižnice *Glasnika SED* smo v ta namen pripravili manjše vizitke z osnovnimi informacijami o Slovenskem etnološkem društvu. Obiskovalci so lahko na stojnici izpolnili pristopno izjavo ali pa obrazec za dodelitev 0,5 odstotka dohodnine. Nekateri so se ustavili in pridobili nekaj ustnih informacij. Mnogi obiskovalci stojnice so priznali, da našega strokovnega društva ne poznajo, vendar so se zanimali za naše dejavnosti in tudi publikacije. Veseli smo bili tudi obiska naših članov.

Slovensko etnološko društvo je sodelovanje na omenjenem festivalu, ki se je izkazalo za pozitivno, izkoristilo izključno kot možnost predstavitve delovanja društva širši javnosti.

* Ana Beno, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., mlada raziskovalka na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 1230 Domžale, Brejčeva 8, E-naslov: ana.beno@gmail.com